

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ।

ਐਸ.ਐਸ.ਦੁਲਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਜੇ.ਜੇ.ਦੇ ਸਨਮੁਖ

ਹਰਦਾਸ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਬਖਤਾ ਵਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ—ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ।

1957 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 479

ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1908 ਦਾ IX)—ਆਰਟੀਕਲ 144—1937 ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ—ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਲਿਆ ਗਿਆ—1952 ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਵਾਰਸ—1954 ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਉਲਟਾਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ -ਭਾਵੇਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ-ਕੀ ਉਲਟ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇ। ਜੇ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਮਰਦ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ 1937 ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜੇ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਪੀ ਨੇ ਜੇ ਪੀ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ 1952 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ 1954 ਵਿੱਚ ਜੇ ਅਤੇ ਪੀ ਦੇ 5 ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

ਫੜਿਆ ਗਿਆ, ਕਿ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਪੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਜੇ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ। ਪੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰੋ ਕਿ P ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਹਿਦਗੀ P ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਵਰਸ਼ਨਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ P ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰੋਡਾ, ਏਟਾ, ਵੀ. ਹਰਨਾਮ ਆਦਿ। (1), ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਵੀ. ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ (2), ਭੇਦ। ਕਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਲਾਭ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਅਤੇ ਕਾਹਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਦਿਆਲਾ (4), 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਭੰਡਾਰੀ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰੋਂਦਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ (ਕੈਂਪ ਮੁਕਤਸਰ) ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 30 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬੋਦੀਵਾਲਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 221/240 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿੱਚ ਲੜ ਰਹੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਭਲਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਆਪ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਪ੍ਰੋਵਾਰਮ ਹਨ।

ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

(1) 18 ਪੀ. ਆਰ. 1895. (2) 25 ਪੀ. ਆਰ. 1911. (3) 106 ਪੀ. ਆਰ. 190-. (4) 113 ਪੀ. ਆਰ. 1906.

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੇ.ਐਲ.ਕਪੂਰ, ਵੀ.ਸੀ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਨ. ਗੋਸਵਾਮੀ, ਵਕੀਲ।

ਐਫ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਜੀ.ਪੀ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਸ. ਕੀਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੋਦੀਵਾਲਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ 129 ਵਿੱਖੇ 15 ਬਿਸਵੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਭਲਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 106 ਕਨਾਲ 16 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। 1937 ਵਿੱਚ, ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਮੁੱਦਾ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਦਾਸ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਅਤੇ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। 19 ਜਨਵਰੀ 1952 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਦਾਸ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਦਸੰਬਰ, 1954 ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ, ਜੋ ਕਿ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹਨ, ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 3 ਤੋਂ 11 ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਸਨ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜੱਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਕਿ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1952 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸਿਰਫ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਚਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸਨ, ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਦਈ ਦੀ ਜੱਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਮੁੱਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬੋਦੀਵਾਲਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 221/240 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡ ਬੋਦੀਵਾਲਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਬਾਕੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਬੰਧੀ 5 ਵੀਂ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਸਨ ਕਿ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸਬੰਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ, ਕਿ

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਮੁਦਈ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ 5 ਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਭਲਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਭਤੀਜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਦਾ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਬੋਦੀਵਾਲਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 221/240 ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਦਈ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਅਤੇ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਦਵਤਾ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਜ਼ਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਕਿ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਲਟਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਖਰੀ ਮਰਦ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਬਦਲਾਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕਿ ਪਿੰਡ ਬੋਦੀਵਾਲਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ।

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਆਏ ਹਨ- ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਅੱਧੇ ਦਿਲ ਨਾਲ, ਕਿ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਂਦਰੂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਲਟ, ਇੱਕ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਸਨ। 5 ਵੀਂ ਡਿਗਰੀ।

ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 58 ਅਤੇ ਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਇ-ਅਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਸਵਾਲ 58. ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਦੇ ਭੈਣਾਂ ਜਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਜੇ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਜਵਾਬ-ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਨੋਟ-ਉਪਰੋਕਤ ਸਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਭੈਣਾਂ ਭੈਣਾਂ ਵਾਂਗ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੋਰ ਵਾਰਸ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। " ਰਿਵਾਜ-ਇ-ਅਮ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਜ਼ਮਾਂਦਰੂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹਲਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸਨ- ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਮੌਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭੈਣਾਂ ਸਫਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜਮਾਂਦਰੂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਸੀ, ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭੈਣ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 5 ਵੀਂ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਾ ਕੱਢੋ।

ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਸਟਮ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਤੀਜੀਆਂ ਵਜੋਂ, ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਵਾਰਸ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਉੱਚਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਭਰਾ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜੇਕਰ 'ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਦਾਸ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਵੱਲੋਂ ਛੱਜਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ (1) 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਭਰਾ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਪੱਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਬਚ ਕੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 1954 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਨਵਰੀ 1952 ਤੋਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ- ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜਿਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ 1952 ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। 1952 ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਜੋ ਕਿ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ 1937 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਾਰਸ ਸੀ। 2, ਪਰ ਇਹ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਮਾਂਦਰੂ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਰਸ ਅਧਿਕਾਰ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ 1937 ਵਿਚ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਾਰਸ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ- ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਏ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੁੱਦਾ ਅਰਥਾਤ ਮੁੱਦਾ ਨੰ: 3 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ., 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਕ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ, ਅਰਥਾਤ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਆਏ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੀਵਨ ਕਾਲ। ਅਜਿਹੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਦਈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਗਾਨਗੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਸੰਸਕਰਣੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਰੋਡਾ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਹਰਨਾਮ, ਆਦਿ (1), ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ, ਆਦਿ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰੋਡਾ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਹਰਨਾਮ ਆਦਿ (1) ਵਿਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਰਹਿਤ ਮਾਲਕ ਨੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦਾਤ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਲਕ ਦੇ ਯਥਾਨ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਸਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਇਆ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸਨ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 144 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਤਾਰੀਖ ਦਾਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ. ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਆਖਰੀ ਪੁਰਜ਼ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਾਨੀ ਜਿਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

18 ਪੀ.ਆਰ. 1895

26 ਪੀ.ਆਰ. 1911

(1) 26 ਪੀ, ਆਰ, 1911, .

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਦੂਸਰਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਕੇਸ, ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ, ਆਦਿ, (1), ਫਿਰ ਤੋਂ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਆਖਰੀ ਮਰਦ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ 1876 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਜੋ 1892 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਦੇਸੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬੇਗਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1903 ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੇ। ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੇ 1909 ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਸੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਗਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਸਰ ਆਰਥਰ ਰੀਡ, ਸੀ.ਜੇ., ਕੇਨਸਿੰਗਟਨ ਅਤੇ ਰੈਟੀਗਨ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਜਾਏਗਾ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇੱਕ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਰੋਡਾ, ਆਦਿ, ਬਨਾਮ ਹਰਨਾਮ, ਆਦਿ, (1) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ # ਸਥਾਨ ਸੀ, ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਾਭ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਗਲੇ ਰਿਵਰਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਹੋਰ ਰਿਮੋਟ ਰਿਵਰਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਰਿਵਰਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ।

ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਨੁਪਾ ਅਤੇ ਮਹਿਤਬਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੀ। ਅਨੁਪਾ ਦੇ ਦੋ ਮਤਰੇਏ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਬੇਲੀ ਅਤੇ ਕਾਕਾ। 1881 ਵਿਚ ਅਨੁਪਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਬੇਲੀ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿਤਬਾ ਅਨੁਪਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਹੀ ਵਾਰਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਬੇਲੀ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। 1894 ਵਿਚ ਮਹਿਤਬਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਬੇਲੀ ਅਤੇ ਕਾਕੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੁਦਈ, ਜੋ ਛੇਵੇਂ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ, ਨੇ ਅਨੁਪਾ ਅਤੇ ਮਹਿਤਬਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਅਨੁਪਾ ਦੇ ਮਤਰੇਏ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਤਬਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਪਰ ਅਨੁਪਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿਤਬਾ ਨੇ ਬੇਲੀ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮਹਿਤਬਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚੱਲਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਜਤਾਈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੱਜ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ, "ਜੋ, ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ 1,000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੇ ਉਸਦੀ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਖਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਵਾਰਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(1) 18 ਪੀ.ਆਰ. 1895।

(2) 106 ਪੀ.ਆਰ. 1906.

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਤਬਾ ਨੇ ਅਨੂਪਾ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੇਲੀ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੋਡਾ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ। v. ਹਰਨਾਮ ਆਦਿ, (1)। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਨੂਪਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਖਿਤਾਬ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਸ।

ਉੱਥੇ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਕਾਹਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿਆਲਾ (2) ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਥ ਲਗਭਗ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"1875 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪਤੀ ਡੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡੀ. ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਡੀ.ਐਸ. ਦੀ ਮੌਤ 10 ਦਸੰਬਰ, 1903 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ 4 ਜੁਲਾਈ, 1914 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਲਿਆਏ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ, 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

"1875 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪਤੀ ਡੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡੀ. ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਡੀ.ਐਸ. ਦੀ 10 ਦਸੰਬਰ, 1903 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ 4 ਜੁਲਾਈ, 1914 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਲੈ ਆਏ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਕਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਲਾਭ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿ B ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, '•\$' ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਜਿਸਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਇੱਕ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧੀ' ਸਾਰੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ। ਡੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਪੂਰਵਜ ਦਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 144 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਦੋ ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪਰਦੇਸੀ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ। ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਪਰ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ, ਆਦਿ, (2), ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰੋਡਾ, ਆਦਿ, ਬਨਾਮ ਹਰਨਾਮ, ਆਦਿ, (3), ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵੀ ਹੈ। ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਤੇ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਖ਼ਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਆਖ਼ਰੀ ਮਾਲਕ ਦੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(1) 18 ਪੀ.ਆਰ. 18951

(2) 113 ਪੀ. ਆਰ. 1916

(1) 106 ਪੀ.ਆਰ. 1906.

(2) 26 ਪੀ.ਆਰ. 1911।

(3) 18 ਪੀ.ਆਰ. 18951

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਾਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਰੱਤੀਗਨ, ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ, ਆਦਿ, (1) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ, ਆਦਿ, (1) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ.

ਦੂਸਰਾ ਕੇਸ, ਹਰਨਾਮਨ ਬਨਾਮ ਦੇਸੋਧੀ (2), ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਦੁਬਾਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਪਰਦੇਸੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ।

ਥੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਿਗੂ (3), ਸਰ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਹਿਲਟਨ, ਜੇ., ਕਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਾਭ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਅਤੇ ਕਾਹਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿਆਲਾ (5) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨਗੀ ਵਜੋਂ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ 1906 ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਕਾ ਬਨਾਮ ਲਾਭ ਚੰਦ (1), ਅਤੇ ਕਾਹਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿਆਲਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੇਵਲ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਪੂਰਵਜ ਦੇ. ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 144, ਅਨੁਸੂਚੀ I, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ।

ਕਾਹਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿਆਲਾ (2) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਹਿਨੂੰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਹਨ ਸਿੰਘ (3) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਹਸਤੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾ (4), ਜੋ ਕਿ ਸਕਾਟ-ਸਮਿਥ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ..

ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ. ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(1) 26 ਪੀ.ਆਰ. 1911।

(2) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ੧ਲਾਹ। 210.

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1930 ਲਾਹ; 9=120 ਆਈ.ਸੀ. 598.

(4) 106 ਪੀ.ਆਰ. 1906.

(5) 113 ਪੀ.ਆਰ. 1916.

(1) 106 ਪੀ.ਆਰ. 1906.

(2) 113 ਪੀ.ਆਰ. 1916.

(3) 76 ਪੀ.ਆਰ. 1919।

(4) A.I.R 1922 ਲਾਹ. 37.

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 13 ਦੀ 12 ਅਕਤੂਬਰ 1959 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 12 ਦੀ 4 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪੰਡਿਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 3, 4, 5, 9 ਅਤੇ 11 (ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ) ਦਾ ਹਿੱਸਾ। ਬੋਦੀਵਾਲਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ 91/960 ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਜੁਗਰਾਜ/ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨੰਬਰ 12 ਅਤੇ 13 (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ) ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ 389/960 ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਿੰਡ ਬੋਦੀਵਾਲਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 12 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ 30 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਐਸ. ਦੁਲਟ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ